

UREDBA (EU) št. 235/2014 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne 11. marca 2014

o vzpostavitvi instrumenta financiranja za demokracijo in človekove pravice po svetu

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti členov 209 in 212 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽¹⁾,

ob upoštevanju mnenja Odbora regij ⁽²⁾,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom ⁽³⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Ta uredba je eden od instrumentov, ki zagotavljajo neposredno podporo zunanjim politikam Unije in nadomešča Uredbo (ES) št. 1889/2006 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴⁾. Vzpostavlja instrument financiranja za spodbujanje in podpiranje demokracije in človekovih pravic po svetu, ki omogoča zagotavljanje pomoči neodvisno od soglasja vlade in javnih organov zadevne tretje države.

(2) V členu 2 Pogodbe o Evropski uniji (PEU) je določeno, da Unija temelji na vrednotah spoštovanja človekovega dostojanstva, svobode, demokracije, enakosti, pravne države in spoštovanja človekovih pravic, vključno s pravicami pripadnikov manjšin. Te vrednote so skupne državam članicam v družbi, ki jo označujejo pluralizem, nediskriminacija, strpnost, pravica, solidarnost ter enakost žensk in moških.

(3) V skladu s členom 2 in členom 3(3) PEU ter členom 8 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) je enakost žensk in moških temeljna vrednota in cilj Unije, zato Unija pri vseh dejavnostih spodbuja in vanje vključuje enakost spolov.

(4) Člen 21 PEU določa, da Unijo pri zunanjem delovanju vodijo načela, ki so bila podlaga njenemu nastanku, tj.

demokracija, pravna država, univerzalnost in nedeljivost človekovih pravic in temeljnih svoboščin, spoštovanje človekovega dostojanstva, načelo enakosti in solidarnosti ter spoštovanje načel Ustanovne listine Združenih narodov in mednarodnega prava.

(5) Spodbujanje človekovih pravic, demokracije, pravne države in dobrega upravljanja ter vključujoče in trajnostne rasti sta dva temeljna stebra razvojne politike Unije v okviru načel in ciljev zunanjega delovanja Unije. Zavezanost spoštovanju, spodbujanju in varovanju človekovih pravic ter demokratičnih načel je ključni element pogodbenih razmerij Unije s tretjimi državami.

(6) V Skupnem sporočilu Visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko in Evropske komisije z dne 12. decembra 2011 z naslovom „Človekove pravice in demokracija v središču zunanjega delovanja EU – za učinkovitejši pristop“ so predlagani specifični ukrepi za povečanje učinkovitosti in usklajenega pristopa Unije k človekovim pravicam in demokraciji.

(7) Namen vzpostavljenega instrumenta je prispevati k doseganju ciljev zunanjega delovanja Unije, vključno s cilji njene razvojne politike, zlasti ciljev iz skupne izjave Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, Evropskega parlamenta in Komisije o razvojni politiki Evropske unije z naslovom „evropsko soglasje“ in sporočila Komisije z dne 13. oktobra 2011 z naslovom „Povečanje učinka razvojne politike EU: agenda za spremembe“ in tistih iz politik Unije, ki so povezane s človekovimi pravicami, vključno s cilji iz strateškega okvira EU za človekove pravice in demokracijo ter akcijskim načrtom za človekove pravice in demokracijo, ki jih je Svet sprejel 25. junija 2012.

(8) Da bi v skladu s strateškim okvirom EU in akcijskim načrtom vključili načela človekovih pravic v izvajanje te uredbe, bi morala Unija uporabljati pristop, ki temelji na pravicah in zajema vse človekove pravice, tj. državljanske in politične, gospodarske, socialne ali kulturne.

(9) Prispevek Unije k demokraciji in pravni državi ter spodbujanju in varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin temelji na Splošni deklaraciji o človekovih pravicah, Mednarodnem paktu o političnih in državljanskih pravicah, Mednarodnem paktu o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah in na drugih instrumentih človekovih pravic, sprejetih v okviru Združenih narodov (ZN), kakor tudi zadevnih regionalnih instrumentih človekovih pravic.

⁽¹⁾ UL C 11, 15.1.2013, str. 81.

⁽²⁾ UL C 391, 18.12.2012, str. 110.

⁽³⁾ Stališče Evropskega parlamenta z dne 11. decembra 2013 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in odločitev Sveta z dne 11. marca 2014.

⁽⁴⁾ Uredba (ES) št. 1889/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. decembra 2006 o uvedbi instrumenta financiranja za spodbujanje demokracije in človekovih pravic po svetu (UL L 386, 29.12.2006, str. 1).

- (10) Enakost spolov, pravice žensk, vključno s krepitvijo njihove vloge in položaja, in nediskriminacija so temeljne človekove pravice in so bistvene za socialno pravičnost ter odpravljanje neenakosti. Spodbujanje teh pravic bi morala biti horizontalna prednostna naloga te uredbe.
- (11) Demokracija in človekove pravice so neločljivo povezane in se vzajemno krepijo, kot je navedeno v sklepih Sveta z dne 18. novembra 2009 o podpori demokraciji v zunanjih odnosih EU. Temeljne svoboščine misli, vesti, veroizpovedi ali prepričanja, izražanja ter zbiranja in združevanja so osnovni pogoji za politični pluralizem, demokratični proces in odprto družbo, demokratični nadzor, notranja odgovornost in delitev oblasti pa so bistveni za ohranjanje neodvisnega sodstva in pravne države, ki sta potrebna za učinkovito varstvo človekovih pravic.
- (12) Naloga oblikovati in ohranjati kulturo človekovih pravic ter podpirati nastanek neodvisne civilne družbe, vključno s krepitvijo vloge take družbe v zadevnih državah in zagotavljanjem, da demokracija deluje za vse, kar je še zlasti nujno in težko v nastajajočih demokracijah, je v bistvu nenehen izziv, s katerim se mora spopadati predvsem prebivalstvo zadevne države, pri čemer pa se zavezanost mednarodne skupnosti ne sme zmanjšati. Zanj je potrebna tudi vrsta institucij, vključno z demokratičnimi nacionalnimi parlamenti in lokalnimi izvoljenimi skupščinami, ki zagotavljajo udeležbo, zastopanost, odzivnost in odgovornost. V tem okviru bi bilo treba posebno pozornost nameniti državam v tranziciji ter nestabilnim ali pokonfliktnim razmeram. Pri izvajanju te uredbe bi bilo treba upoštevati izkušnje in spoznanja pridobljena pri tranziciji k demokraciji v okviru politike širitve in sosedске politike Unije.
- (13) Za učinkovito, pregledno, pravočasno in prožno obravnavo teh vprašanj po izteku veljavnosti Uredbe (ES) 1889/2006 so še vedno potrebni posebna finančna sredstva in ločen instrument financiranja, ki lahko še naprej neodvisno deluje.
- (14) Pomoč Unije na podlagi te uredbe bi morala biti oblikovana tako, da se bo dopolnjevala z drugimi orodji za izvajanje politik Unije, ki so povezane z demokracijo in človekovimi pravicami. Ta orodja segajo od političnega dialoga in diplomatskih ukrepov do raznih instrumentov finančnega in tehničnega sodelovanja, vključno z geografskimi in tematskimi programi. Pomoč Unije bi morala tudi dopolnjevati krizne ukrepe v okviru instrumenta za prispevanje k stabilnosti in miru, vzpostavljenega z Uredbo (EU) št. 230/2014 Evropskega parlamenta in Sveta⁽¹⁾, vključno z nujnimi ukrepi, potrebnimi v prvih fazah procesa tranzicije.
- (15) Unija v skladu s to uredbo zagotavlja pomoč, s katero se v partnerstvu s civilno družbo obravnavajo vprašanja v zvezi s človekovimi pravicami in demokratizacijo na globalni, regionalni, nacionalni in lokalni ravni. V tem okviru civilna družba zajema vse vrste socialnih ukrepov posameznikov ali skupin, neodvisnih od države, katerih dejavnosti prispevajo k spodbujanju človekovih pravic in demokracije, med drugim tudi zagovornikov človekovih pravic, kot so opredeljeni v Deklaraciji ZN o pravicah in odgovornosti posameznikov, skupin in družbenih organov za spodbujanje in varstvo splošno priznanih človekovih pravic in temeljnih svoboščin (v nadaljnjem besedilu: deklaracija o zagovornikih človekovih pravic). Pri izvajanju te uredbe bi bilo treba ustrezno pozornost nameniti lokalnim strategijam za človekove pravice v Uniji.
- (16) Medtem ko morajo biti cilji v zvezi z demokracijo in človekovimi pravicami vedno bolj vključeni v vse instrumente za financiranje zunanjega delovanja, bi morala imeti pomoč Unije na podlagi te uredbe posebno dopolnilno in dodatno vlogo zaradi svojega globalnega značaja in neodvisnosti njenega ukrepanja od soglasja vlad in javnih organov zadevnih tretjih držav. Ta vloga bi morala omogočiti sodelovanje in partnerstvo s civilno družbo pri občutljivih vprašanjih glede človekovih pravic in demokracije, kot so uveljavljanje človekovih pravic migrantov in pravic prosilcev za azil ter notranje razseljenih oseb, ter zagotovilo prožen in nujen odziv na spreminjajoče se okoliščine ali potrebe upravičencev ali krizna obdobja. Ta uredba bi morala Uniji omogočiti oblikovanje in podporo specifičnim ciljem in ukrepom na mednarodni ravni, ki niso niti geografsko povezani niti se ne nanašajo na krizne razmere in pri katerih bi bil lahko potreben nadnacionalni pristop ali bi lahko vključevali dejavnosti znotraj Unije in tudi v več tretjih državah. Poleg tega bi morala ta uredba zagotoviti potreben okvir za dejavnosti, kot je podpora neodvisnim misijam za opazovanje volitev, ki jih izvaja Unija, ki zahtevajo usklajenost politike, enoten sistem upravljanja in skupne standarde izvajanja.
- (17) Razvoj in krepitev demokracije v skladu s to uredbo lahko vključuje zagotavljanje strateške podpore nacionalnim demokratičnim parlamentom in ustavodajnim skupščinam, zlasti pri krepitvi njihovih zmogljivosti za podpiranje in pospeševanje procesov demokratičnih reform.

⁽¹⁾ Uredba (EU) št. 230/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. marca 2014 o vzpostavitvi instrumenta za prispevanje k stabilnosti in miru (glej stran 1 tega Uradnega lista)

- (18) Unija bi morala nameniti posebno pozornost državam in njim primernim, ko so človekove pravice in temeljne svoboščine najbolj ogrožene in ko je nespoštovanje teh pravic in svoboščin zlasti izrazito in sistematično. V takih primerih bi morale biti politične prednostne naloge spodbujanje spoštovanja ustreznih mednarodnih instrumentov, zagotavljanje oprijemljive podpore in sredstev ukrepanja lokalni civilni družbi ter prispevanje k njenemu delu, ki se izvaja v zelo težkih okoliščinah. V takih državah oziroma primerih in za odziv na nujne potrebe po zaščiti zagovornikov človekovih pravic in aktivistov za demokracijo bi se Unija morala biti sposobna prožno in pravočasno odzivati z uporabo hitrejših in prožnejših upravnih postopkov ter vrsto mehanizmov financiranja. Temu bi se moralo slediti zlasti, ko bi lahko izbira postopka neposredno vplivala na učinkovitost ukrepov ali bi bili lahko upravičenci zaradi te izbire izpostavljeni resnemu ustrahovanju, povračilnim ukrepom ali drugim vrstam tveganj.
- (19) V konfliktnih razmerah bi morala Unija vse sprte strani spodbujati, da izpolnjujejo svoje pravne obveznosti na podlagi mednarodnega humanitarnega prava skladno z ustreznimi smernicami Unije. Poleg tega bi morala zlasti v državah v tranziciji pomoč Unije na podlagi te uredbe podpirati ugodno okolje, v katerem se bodo lahko pojavili politični akterji, ki se bodo zavzemali za demokratičen pluralističen večstrankarski sistem. Ta uredba bi morala biti namenjena tudi spodbujanju demokratičnih struktur, delitve pristojnosti in odgovornih javnih organov.
- (20) Misije za opazovanje volitev, ki jih izvaja Unija, pomembno in uspešno prispevajo k demokratičnim procesom v tretjih državah. Vseeno pa je spodbujanje in podpora demokraciji precej več kot zgolj sodelovanje v volilnem postopku, zato bi bilo treba upoštevati vse stopnje v volilnem ciklu. Odhodki za misije za opazovanje volitev, ki jih izvaja Unija, zato ne bi smeli predstavljati nesorazmernega zneska glede na celotna razpoložljiva sredstva na podlagi te uredbe.
- (21) Treba bi bilo poudariti pomen ustanovitve mesta posebnega predstavnika EU za človekove pravice (PPEU). Ta bi moral prispevati k enotnosti, doslednosti in učinkovitosti delovanja Unije in politike človekovih pravic ter bi moral pomagati zagotavljati dosledno uporabo vseh instrumentov Unije in ukrepov držav članic pri uresničevanju političnih ciljev Unije.
- (22) Unija bi si morala prizadevati za čim bolj učinkovito rabo razpoložljivih virov, da bi zagotovila optimalni učinek svojega zunanjega delovanja. To bi bilo treba doseči z uskladitvijo in dopolnjevanjem instrumentov Unije za zunanje delovanje ter ustvarjanjem sinergije med to uredbo, drugimi instrumenti za financiranje zunanjega delovanja in drugimi politikami Unije. Prav tako bi se morali vzajemno krepiti tudi programi, zasnovani na podlagi instrumentov za financiranje zunanjega delovanja.
- (23) Unija in države članice bi si morale prizadevati za redno izmenjavo informacij in se že v zgodnji fazi postopka načrtovanja programov posvetujejo med seboj zaradi večje komplementarnosti svojih dejavnosti. Unija bi se morala posvetovati tudi z drugimi donatorji in zadevnimi akterji.
- (24) Komisija in Evropska služba za zunanje delovanje (ESZD) bi morali, kot je primerno, zagotavljati redno izmenjavo mnenj in informacij z Evropskim parlamentom. Poleg tega bi bilo treba Evropskemu parlamentu in Svetu zagotoviti dostop do dokumentov, da bi lahko uresničevala pravico do nadzora v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾ na informiran način. Ukrepi, sprejeti v okviru te uredbe, bi morali ustrezno upoštevati stališča Evropskega parlamenta in Sveta.
- (25) Unija bi si morala, po potrebi tudi prek svojih delegacij, prizadevati za redno izmenjavo informacij in posvetovanja s civilno družbo na vseh ravneh, tudi v tretjih državah, tako zgodaj v postopku načrtovanja programov, kot je primerno, da bi olajšali sodelovanje civilne družbe in zagotovili, da ima civilna družba pomembno vlogo v tem procesu.
- (26) Da bi področje uporabe te uredbe prilagodili hitro spreminjajoči se realnosti v tretjih državah, bi bilo treba na Komisijo prenesti pooblastilo, da v skladu s členom 290 PDEU sprejme akte v zvezi s prednostnimi nalogami, določenimi v Prilogi. Zlasti je pomembno, da Komisija pri svojem pripravljalnem delu opravi ustrezna posvetovanja, vključno na ravni strokovnjakov. Komisija bi morala pri pripravi in oblikovanju delegiranih aktov zagotoviti, da so ustrezni dokumenti predloženi Evropskemu parlamentu in Svetu istočasno, pravočasno in na ustrezen način.
- (27) Izvedbena pooblastila v zvezi z načrtovanjem in financiranjem ukrepov iz te uredbe bi bilo treba izvajati v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011. Ob upoštevanju narave teh izvedbenih aktov, zlasti njihove usmeritve glede politik ali njihovih finančnih posledic, bi bilo treba za njihovo sprejetje načeloma uporabiti postopek pregleda, razen za tehnične izvedbene ukrepe majhnega finančnega obsega.

⁽¹⁾ Uredba (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije (UL L 55, 28.2.2011, str. 13).

- (28) Splošna pravila in postopki za izvajanje instrumentov Unije za financiranje zunanjega delovanja so določeni v Uredbi (EU) št. 236/2014 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾.
- (29) Ta uredba določa za celotno obdobje uporabe finančna sredstva, ki pomenijo v okviru letnega proračunskega postopka za Evropski parlament in Svet prednostni referenčni znesek v smislu točke 17 Medinstitucionalnega sporazuma z dne 2. decembra 2013 med Evropskim parlamentom, Svetom in Komisijo o proračunski disciplini, sodelovanju v proračunskih zadevah in dobrem finančnem poslovanju ⁽²⁾.
- (30) Organizacija in delovanje ESZD sta določena v Sklepu Sveta 2010/427/EU ⁽³⁾.
- (31) Ker ciljev te uredbe, in sicer spodbujanja demokracije in človekovih pravic po vsem svetu, države članice ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se zaradi njihovega obsega in učinkov lažje dosežejo na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 PEU. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenih ciljev.
- (32) Primerno je zagotoviti nemoten prehod brez prekinitev med Uredbo (ES) št. 1889/2006 in to uredbo ter obdobje uporabe te uredbe prilagoditi obdobju uporabe Uredbe Sveta (EU, Euratom) št. 1311/2013 ⁽⁴⁾. Zato bi bilo treba to uredbo uporabljati od 1. januarja 2014 do 31. decembra 2020 –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Predmet urejanja in cilji

Ta uredba vzpostavlja evropski instrument za demokracijo in človekove pravice (EIDČP) za obdobje 2014–2020, na podlagi katerega Unija zagotavlja pomoč za razvoj ter utrjevanje demokracije in pravne države ter spoštovanje vseh človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

⁽¹⁾ Uredba (EU) št. 236/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. marca 2014 o določitvi skupnih pravil in postopkov za izvajanje instrumentov Unije za zunanje delovanje (glej stran 95 tega Uradnega lista).

⁽²⁾ UL C 373, 20.12.2013, str. 1.

⁽³⁾ Sklep Sveta 2010/427/EU z dne 26. julija 2010 o organizaciji in delovanju Evropske službe za zunanje delovanje (UL L 201, 3.8.2010, str. 30).

⁽⁴⁾ Uredba Sveta (EU, Euratom) št. 1311/2013 z dne 2. decembra 2013 o večletnem finančnem okviru za obdobje 2014–2020 (UL L 347, 20.12.2013, str. 884).

Cilji take pomoči so zlasti:

- (a) podpora, razvoj in utrjevanje demokracije v tretjih državah s spodbujanjem participativne in predstavniške demokracije, krepitev celotnega demokratičnega cikla, zlasti z dejavnejšo vlogo civilne družbe v tem ciklu, in krepitev pravne države ter izboljšanje zanesljivosti volilnih postopkov, zlasti z misijami za opazovanje volitev, ki jih izvaja Unija.
- (b) boljše spoštovanje in upoštevanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin, kakor so razglašene v Splošni deklaraciji o človekovih pravicah ZN in drugih mednarodnih in regionalnih instrumentih človekovih pravic, ter krepitev njihovega varstva, spodbujanja, izvajanja in spremljanja, zlasti s podporo zadevnim organizacijam civilne družbe, zagovornikom človekovih pravic in žrtvam zatiranja in zlorab;

Člen 2

Področje uporabe

1. Pomoč Unije se osredotoča na:

- (a) podporo in spodbujanje participativne in predstavniške demokracije, v skladu s splošnim pristopom demokratičnega cikla, tudi parlamentarne demokracije, in postopkov demokratizacije, zlasti prek organizacij civilne družbe na lokalni, nacionalni in mednarodni ravni, med drugim pri:
- (i) spodbujanju svobode zbiranja in združevanja, neoviranega gibanja oseb, svobode izražanja mnenja in izražanja, tudi političnega, umetniškega in kulturnega, neoviranega dostopa do informacij, medijske svobode in neodvisnosti pluralnih medijev, tako tradicionalnih kot tistih, ki temeljijo na informacijski in komunikacijski tehnologiji, svobode interneta in ukrepov za odpravljanje upravnih ovir pri uresničevanju teh svoboščin, vključno z bojem proti cenzuri, zlasti s sprejetjem in izvajanjem ustrezne zakonodaje;
- (ii) krepitvi pravne države, spodbujanju neodvisnosti sodstva in zakonodaje, podpiranju in vrednotenju pravnih in institucionalnih reform in njihovemu izvajanju, spodbujanju dostopa do sodnega varstva ter podpori nacionalnim institucijam za človekove pravice;
- (iii) spodbujanju in krepitvi Mednarodnega kazenskega sodišča, ad hoc mednarodnih kazenskih sodišč in tranzicijskih sodnih postopkov ter mehanizmov za resnico in spravo;
- (iv) podpiranju prehoda v demokracijo in reform za doseg učinkovite ter pregledne demokratične in notranje odgovornosti in nadzora, vključno z nadzorom sektorjev varnosti in sodstva, ter izboljšanju ukrepov za preprečevanje korupcije;

- (v) spodbujanju političnega pluralizma, demokratične politične zastopanosti in politične udeležbe žensk in moških pri demokratičnih reformnih procesih na lokalni, regionalni in državni ravni, tako v vlogi volivcev kot kandidatov, pri čemer je še zlasti pomembna udeležba članov skupin, odrinjenih na družbeni rob, ter drugih ogroženih skupin;
- (vi) krepitevi lokalne demokracije z zagotavljanjem boljšega sodelovanja med organizacijami civilne družbe in lokalnimi organi, ter s tem izboljšati politično zastopanje na ravni, ki je najbližja državljanom;
- (vii) spodbujanju enakopravne udeležbe žensk in moških v družbenem, gospodarskem in političnem življenju, podpori enakosti spolov, sodelovanju žensk v postopkih sprejemanja odločitev in politični zastopnosti žensk, zlasti v postopkih politične tranzicije, demokratizacije in izgradnje države;
- (viii) spodbujanju enakopravne udeležbe invalidov v socialnem, gospodarskem in političnem življenju, vključno s poenostavljenim uresničevanjem povezanih svoboščin, ter spodbujanju enakih možnosti, nediskriminacije in političnega zastopanja;
- (ix) podpori ukrepom za lajšanje mirne sprave med posameznimi segmenti družb, vključno s podporo ukrepom za krepitev zaupanja v zvezi s človekovimi pravicami in demokratizacijo;
- (b) spodbujanje in varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin, kakor so razglašene v Splošni deklaraciji o človekovih pravicah ZN ter drugih mednarodnih in regionalnih instrumentih na področju državljanskih, političnih, gospodarskih, socialnih in kulturnih pravic, zlasti prek organizacij civilne družbe, med drugim v zvezi z:
- (i) odpravo smrtni kazni in uvedbo moratorijev z namenom njene odprave, ter, kjer smrtna kazen še vedno obstaja, zavzemanjem za njeno odpravo in za spoštovanje minimalnih mednarodnih standardov;
- (ii) preprečevanjem mučenja, grdega in drugega krutega, nečloveškega in ponižujočega ravnanja ali kaznovanja in prisilnih izginotij ter rehabilitacijo žrtev mučenja;
- (iii) podporo, zaščito in pomočjo zagovornikom človekovih pravic, vključno z obravnavanjem njihovih nujnih potreb po zaščiti, v skladu s členom 1 deklaracije ZN o zagovornikih človekovih pravic; ti cilji, vključno z dolgotrajno pomočjo in dostopom do zatočišč, bi lahko bili vključeni v mehanizem zagovornikov človekovih pravic;
- (iv) bojem proti rasizmu in ksenofobiji ter diskriminaciji na kakršni koli podlagi, vključno na podlagi spola, rase, barve kože, kaste, etničnega ali socialnega porekla, genetskih značilnosti, jezika, veroizpovedi ali prepričanja, političnega ali drugega mnenja, pripadnosti narodnostni manjšini, premoženja, rojstva, invalidnosti, starosti, spolne usmerjenosti ali spolne identitete;
- (v) svobodo misli, vesti in veroizpovedi ali prepričanja, vključno z ukrepi za odpravo vseh oblik sovraštva, nestrpnosti in diskriminacije na podlagi veroizpovedi ali prepričanja ter s krepitevijo strpnosti in spoštovanja verske in kulturne raznolikosti znotraj ene skupnosti in med več različnimi skupnostmi;
- (vi) pravicami avtohtonega prebivalstva, kakor so razglašene v Deklaraciji ZN o pravicah avtohtonih prebivalcev, med drugim s poudarkom pomena njihovega vključevanja v pripravo projektov, ki se nanašajo nanje, ter zagotavljanjem podpore za poenostavitev njihove interakcije z mednarodnimi mehanizmi in sodelovanje v njih;
- (vii) pravicami pripadnikov nacionalnih ali etičnih, verskih in jezikovnih manjšin, kakor so razglašene v Deklaraciji ZN o pravicah pripadnikov nacionalnih ali etičnih, verskih in jezikovnih manjšin;
- (viii) pravicami lezbijk, gejev, biseksualcev, transseksualcev in interseksualcev (LGBTI), vključno z ukrepi za dekriminizacijo homoseksualnosti ter bojem proti nasilju in pregonu na podlagi homofobije in transfobije, in spodbujanjem svobode zbiranja, združevanja in izražanja za pripadnike skupine LGBTI;
- (ix) pravicami žensk, kakor so določene v Konvenciji ZN o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk in v izbirnih protokolih k tej konvenciji, vključno z ukrepi za preprečevanje vseh oblik nasilja nad ženskami in dekleti, zlasti pohabljanja ženskih spolnih organov, prisilnih in dogovorjenih porok, zločinov iz časti, nasilja v družini in spolnega nasilja ter trgovine z ženskami in dekleti;
- (x) pravicami otrok, kakor so določene v Konvenciji ZN o pravicah otrok in izbirnih protokolih k tej konvenciji, vključno s preprečevanjem dela otrok, trgovine z otroki in otroške prostitucije, novačenjem in uporabo otrok vojakov ter zaščito pred diskriminacijo ne glede na raso, barvo kože, spol, jezik, vero ali prepričanje, politično ali drugo mnenje, narodnost, etnično ali socialno poreklo, premoženje, invalidnost, rojstvo ali drugi status;
- (xi) pravicami invalidov, kakor so opredeljene v Konvenciji ZN o pravicah invalidov;

- (xii) gospodarskimi, socialnimi in kulturnimi pravicami vključno s pravico do ustreznega življenjskega standarda ter temeljnimi delovnimi standardi;
 - (xiii) družbeno odgovornostjo podjetij, zlasti z izvajanjem vodilnih načel ZN o podjetništvu in človekovih pravicah ter svobodi podjetniške pobude, kot je določena v členu 16 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah;
 - (xiv) izobraževanjem, usposabljanjem in spremljanjem na področju človekovih pravic in demokracije;
 - (xv) podporo lokalnim, regionalnim, nacionalnim ali mednarodnim organizacijam civilne družbe, ki sodelujejo pri varstvu, spodbujanju ali zagovarjanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin;
 - (xvi) spodbujanjem boljših pogojev in spremljanjem standardov v zaporih, ki morajo upoštevati človekovo dostojanstvo in temeljne pravice;
- (c) utrjevanjem mednarodnega okvira za varstvo človekovih pravic, pravičnosti, enakosti spolov, pravne države in demokracije ter za spodbujanje mednarodnega humanitarnega prava, zlasti z:
- (i) zagotavljanjem podpore mednarodnim in regionalnim instrumentom in organom na področju človekovih pravic, pravičnosti, pravne države in demokracije;
 - (ii) spodbujanjem sodelovanja civilne družbe z mednarodnimi in regionalnimi medvladnimi organizacijami ter podpiranjem dejavnosti civilne družbe, vključno s krepitvijo zmogljivosti nevladnih organizacij, z namenom spodbujanja in spremljanja izvajanja mednarodnih in regionalnih instrumentov za človekove pravice, pravičnost, pravno državo in demokracijo;
 - (iii) usposabljanjem in širjenjem informacij o mednarodnem humanitarnem pravu ter podporo njegovemu izvajanju;
- (d) krepitev zaupanja v demokratične volilne postopke in institucije ter izboljšanje njihove zanesljivosti in preglednosti v celotnem volilnem postopku, zlasti z:
- (i) napotitvijo misij za opazovanje volitev, ki jih izvaja Unija, in drugih ukrepov za spremljanje volilnih postopkov;
 - (ii) prispevanjem k razvoju zmogljivosti domačih organizacij civilne družbe za opazovanje volitev na regionalni in lokalni ravni ter podpiranjem njihovih pobud za krepitev udeležbe v volilnem postopku, kakor tudi nadaljnega ukrepanja v zvezi z njim;

- (iii) podpornimi ukrepi, namenjenimi doslednemu vključevanju volilnih postopkov v demokratični cikel ter razširjanju informacij o in izvajanju priporočil misij za opazovanje volitev, ki jih izvaja Unija, zlasti v sodelovanju z organizacijami civilne družbe ter ustreznimi javnimi organi, tudi parlamenti in vladami, v skladu s to uredbo;

- (iv) spodbujanjem mirnega izida volilnih postopkov, zmanjšanjem nasilja v času volitev in sprejetjem verodostojnih rezultatov s strani vseh segmentov družbe.

2. V zvezi z vsemi ukrepi iz te uredbe se, kadar je potrebno, upoštevajo načela nediskriminacije iz kakršnih koli razlogov, vključevanja enake zastopanosti spolov, udeležbe in krepitve moči, pa tudi odgovornost, odprtost in preglednost.

3. Ukrepi iz te uredbe se izvajajo na ozemlju tretjih držav ali so neposredno povezani z razmerami v tretjih državah ali z ukrepi na globalni ali regionalni ravni.

4. Pri ukrepih iz te uredbe se upoštevajo značilnosti kriz ali nujnih razmer ter držav ali razmer, v katerih so resno ogrožene temeljne svoboščine, v katerih je varnost ljudi najbolj ogrožena ali v katerih organizacije za človekove pravice in zagovorniki človekovih pravic delujejo v najtežjih pogojih.

Člen 3

Usklajenost, povezanost in dopolnjevanje pomoči Unije

1. Pomoč Unije na podlagi te uredbe je skladna s splošnim okvirom zunanjega delovanja Unije in dopolnjuje pomoč, ki jo zagotavljajo drugi instrumenti ali sporazumi zunanje pomoči.

2. Da bi povečali učinkovitost, povezanost in doslednost zunanjega delovanja Unije, si Unija in države članice prizadevajo za redno izmenjavo informacij in se že v zgodnji fazi postopka načrtovanja programov posvetujejo med seboj, da bi tako spodbudile dopolnjevanje in usklajenost med svojimi dejavnostmi, tako na ravni odločanja kot tudi na terenu. Taka posvetovanja lahko vodijo v skupno načrtovanje programov in skupne dejavnosti med Unijo in državami članicami. Unija se posvetuje tudi z drugimi donatorji in akterji.

3. Komisija ali ESZD, kakor je primerno, zagotavlja redno izmenjavo mnenj in informacij z Evropskim parlamentom.

4. Unija si prizadeva za redne izmenjave informacij s civilno družbo, s katero se tudi posvetuje, in sicer na vseh ravneh, tudi v tretjih državah. Unija zlasti zagotovi, kadar je to mogoče in v skladu s ustreznimi postopki, tehnične smernice in podporo v zvezi s postopkom prijave za pomoč.

Člen 4

Splošni okvir za načrtovanje programov in izvajanje

1. Pomoč Unije na podlagi te uredbe se izvaja v skladu z Uredbo (EU) št. 236/2014 in z naslednjimi ukrepi:
 - (a) strateškimi dokumenti iz člena 5 in njihovimi spremembami, kadar je ustrezno;
 - (b) letnimi akcijskimi programi, posameznimi ukrepi in podpor-nimi ukrepi iz členov 2 in 3 Uredbe (EU) št. 236/2014;
 - (c) posebnimi ukrepi iz člena 2 Uredbe (EU) št. 236/2014.
2. Vsakršno načrtovanje ali pregled programov, ki se izvede po objavi vmesnega poročila o pregledu iz člena 17 Uredbe (EU) št. 236/2014 (v nadaljnjem besedilu: vmesno poročilo o pregledu), upošteva rezultate, ugotovitve in zaključke iz navede-nega poročila.

Člen 5

Strateški dokumenti

1. Strateški dokumenti določajo strategijo Unije za pomoč iz te uredbe, ki temelji na prednostnih nalogah Unije, mednarodnih razmerah in dejavnostih glavnih partnerjev. Biti morajo skladni s splošnim namenom, cilji, področjem uporabe in načeli iz te uredbe.
2. Strateški dokumenti določajo prednostna področja, ki jih je Unija izbrala za financiranje v obdobju veljavnosti te uredbe, specifične cilje, pričakovane rezultate in kazalce uspešnosti. Navajajo tudi okvirna dodeljena finančna sredstva v celoti in po prednostnih področjih ter po potrebi v obliki razpona.
3. Strateški dokumenti se odobrijo po postopku pregleda iz člena 16(3) Uredbe (EU) št. 236/2014. Strateški dokumenti se posodobijo v skladu z enakim postopkom, kadar to zahtevajo pomembne spremembe okoliščin in politike.

Člen 6

Tematske prednostne naloge in prenos pooblastil

Posebni cilji in prednostne naloge, ki se izvajajo s pomočjo Unije na podlagi te uredbe, so navedeni v Prilogi.

Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov za spremembo tematskih prednostnih nalog iz Priloge. Po objavi vmesnega poročila o pregledu in na podlagi priporočil iz tega poročila Komisija do 31. marca 2018 sprejme delegirani akt za spremembo Priloge.

Člen 7

Izvajanje pooblastila

1. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov iz člena 6 je preneseno na Komisijo pod pogoji, določenimi v tem členu.
2. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov iz člena 6 se prenese na Komisijo za obdobje veljavnosti te uredbe.
3. Pooblastilo iz člena 6 lahko kadar koli prekliče Evropski parlament ali Svet. Z odločitvijo o preklicu preneha veljati prenos pooblastila, naveden v tej odločitvi. Odločitev začne učinkovati dan po njeni objavi v *Uradnem listu Evropske unije* ali na poznejši dan, ki je v njej določen. Odločitev ne vpliva na veljavnost že veljavnih delegiranih aktov.
4. Takoj ko Komisija sprejme delegirani akt, o tem takoj isto-časno uradno obvesti Evropski parlament in Svet.
5. Delegirani akt, sprejet v skladu s členom 6, začne veljati le, če niti Evropski parlament niti Svet ne nasprotuje delegiranemu aktu v roku dveh mesecev od uradnega obvestila Evropskemu parlamentu in Svetu o tem aktu ali če pred iztekom tega roka tako Evropski parlament kot Svet obvestila Komisijo, da mu ne bosta nasprotovala. Ta rok se na pobudo Evropskega parlamenta ali Sveta podaljša za dva meseca.

Člen 8

Odbor

Komisiji pomaga Odbor za demokracijo in človekove pravice. Ta odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011.

Člen 9

Dostop do dokumentov

Da bi zagotovili, da lahko Evropski parlament in Svet svoja pooblastila za preglede izvajata na podlagi vseh informacij, se jima zagotovi dostop do vseh dokumentov EIDČP, ki so rele-vantni za izvajanje njunih pooblastil, v skladu z veljavnimi pravili.

Člen 10

Finančna sredstva

Finančna sredstva za izvajanje te uredbe za obdobje 2014–2020 znašajo 1 332 752 000 EUR.

Evropski parlament in Svet odobrita letne odobritve v okviru omejitve iz večletnega finančnega okvira.

Člen 11

Evropska služba za zunanje delovanje

Ta uredba se uporablja v skladu s Sklepom 2010/427/EU.

Člen 12

Začetek veljavnosti

Ta uredba začne veljati dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Uporablja se od 1. januarja 2014 do 31. decembra 2020.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Strasbourgu, 11. marca 2014

Za Evropski parlament

Predsednik

M. SCHULZ

Za Svet

Predsednik

D. KOURKOULAS

PRILOGA

Posebni cilji in prednostne naloge v okviru EIDČP

Strateški okvir Unije za namene EIDČP temelji na petih ciljih, ki so opisani v tej prilogi.

1. Cilj 1 – Podpora človekovim pravici in njihovim zagovornikom v najbolj tveganih razmerah

Ukrepi za uresničevanje tega cilja bodo zagotovili uspešno podporo zagovornikom človekovih pravic, ki so izpostavljeni največjim tveganjem v razmerah, kjer so temeljne svoboščine najbolj ogrožene. EIDČP bo med drugim prispeval k odzivanju na najnujnejše potrebe zagovornikov človekovih pravic; prav tako bo zagotavljal srednjeročno in dolgoročno podporo, ki bo njim in civilni družbi omogočila opravljanje njihovega dela. Pri ukrepih bodo upoštevani sedanji skrb vzbujujoči trendi oženja prostora za civilno družbo.

2. Cilj 2 – Podpora za druge prednostne naloge Unije na področju človekovih pravic

Ukrepi za uresničevanje tega cilja bodo usmerjeni na dejavnosti, kjer Unija prinaša dodano vrednost ali posebno tematsko zavezo (npr. sedanje in prihodnje smernice Unije na področju človekovih pravic, ki jih je sprejel Svet, ali resolucije Evropskega parlamenta), v skladu s členom 2. Ukrepi bodo skladni s prednostnimi nalogami, določenimi v strateškem okviru EU in načrtu ukrepov za človekove pravice in demokracijo.

Ukrepi za uresničevanje tega cilja bodo med drugim podpirali človekovo dostojanstvo (zlasti preprečevanje uporabe smrtnih kazni in mučenja ter drugega krutega, nehumanega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja), ekonomske, socialne in kulturne pravice, preprečevanje nekaznovanosti in diskriminacije v vseh oblikah ter pravice žensk in enakost spolov. Pozornost bo namenjena tudi novim vprašanjem, ki se pojavljajo na področju človekovih pravic.

3. Cilj 3 – Podpora demokraciji

Ukrepi za uresničevanje tega cilja bodo podpirali miroljubne prodemokratske akterje v tretjih državah, da bi izboljšali participativno in reprezentativno demokracijo ter preglednost in odgovornost. Ukrepi bodo usmerjeni na konsolidacijo političnega udejstvovanja in zastopnosti ter zavzemanje za demokracijo.

Obravnavani bodo vsi vidiki demokratizacije, med drugim tudi pravna država in spodbujanje ter zaščita civilnih in političnih pravic, kot je svoboda izražanja v spletnem in nespletnem okolju ter svoboda zbiranja in združevanja. To vključuje aktivno sodelovanje v razvijajoči se metodološki razpravi v zvezi s podporo za demokracijo.

Po potrebi bodo pri ukrepih upoštevana priporočila misij za opazovanje volitev, ki jih izvaja Unija.

4. Cilj 4 – Misije za opazovanje volitev, ki jih izvaja Unija

Ukrepi za uresničevanje tega cilja bodo usmerjeni na opazovanje volitev, kar bo prispevalo k boljši preglednosti in večjemu zaupanju v volilne procese, kar je del širšega spodbujanja in podpore demokratičnim procesom, kot je opisano v cilju 3.

Obsežne misije za opazovanje volitev, ki jih izvaja Unija, so na splošno priznane kot vodilni projekti Unije na področju zunanjega delovanja in ostajajo najpomembnejša oblika ukrepov za uresničevanje tega cilja.

So najprimernejši za zagotavljanje ocene volilnih procesov na podlagi informacij in priporočil za njihovo izboljšanje v prihodnosti, v okviru sodelovanja in političnega dialoga med Unijo in tretjimi državami. Pristop, ki zlasti vključuje vse stopnje volilnega cikla, vključno z nadaljevalnimi dejavnostmi, bo dodatno razvit z dopolnilnimi ukrepi med dvostranskim načrtovanjem programov in projekti EIDČP.

5. Cilj 5 – Podpora določenim ključnim akterjem in procesom, vključno z mednarodnimi in regionalnimi instrumenti in mehanizmi na področju človekovih pravic

Splošni cilj je izboljšanje mednarodnih in regionalnih okvirov za spodbujanje in varstvo človekovih pravic, svobode, pravne države in demokracije v skladu s prednostnimi nalogami politik Unije.

Ukrepi za uresničevanje tega cilja bodo vključevali podporo prispevku lokalne civilne družbe k dialogom EU o človekovih pravicah (v skladu z ustreznimi smernicami EU) ter razvoju in izvajanju mednarodnih in regionalnih instrumentov in mehanizmov na področju človekovih pravic ter mednarodnih instrumentov in mehanizmov na področju kazenskega pravosodja, vključno z Mednarodnim kazenskim sodiščem. Posebna pozornost bo namenjena spodbujanju in spremljanju teh mehanizmov s strani civilne družbe.

Izjava Evropske komisije o strateškem dialogu z Evropskim parlamentom ⁽¹⁾

Evropska komisija bo na podlagi člena 14 PEU pred načrtovanjem Uredbe (EU) št. 235/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. marca 2014 o vzpostavitvi instrumenta financiranja za spodbujanje demokracije in človekovih pravic po svetu in po začetnem posvetovanju z zadevnimi upravičenci, kjer je to ustrezno, opravila strateški dialog z Evropskim parlamentom. Evropska komisija bo Evropskemu parlamentu predstavila zadevne razpoložljive programske dokumente s predvidenimi okvirnimi dodelitvami na državo/regijo ter – znotraj držav/regij – s prednostnimi nalogami, možnimi rezultati in okvirnimi prednostnimi dodelitvami za geografske programe ter izbiro načinov pomoči (*). Evropska komisija bo Evropskemu parlamentu predstavila zadevne razpoložljive programske dokumente s tematskimi prednostnimi nalogami, možnimi rezultati, izbiro načinov pomoči (*) in dodeljenimi finančnimi sredstvi za take v tematskih programih predvidene prednostne naloge. Evropska komisija bo upoštevala stališče Evropskega parlamenta o tej zadevi.

Evropska komisija bo opravila strateški dialog z Evropskim parlamentom pri pripravi vmesnega pregleda in pred vsako znatno spremembo programskih dokumentov v obdobju veljavnosti te uredbe.

Evropska komisija bo na poziv Evropskega parlamenta pojasnila, kje so se upoštevala stališča Evropskega parlamenta v programskih dokumentih, ter vse druge nadaljnje ukrepe na podlagi strateškega dialoga.

⁽¹⁾ Evropska komisija bo zastopana na ravni pristojnega komisarja.

(*) Kjer je to ustrezno.

Skupna izjava Evropskega parlamenta, Sveta Evropske unije in Evropske komisije o misijah za opazovanje volitev

Evropski parlament, Svet Evropske unije in Evropska komisija poudarjajo, da misije Evropske unije za opazovanje volitev pomembno prispevajo k politiki zunanjih odnosov Unije pri podpori demokracije v partnerskih državah. Misije Evropske unije za opazovanje volitev prispevajo k večji preglednosti in večjemu zaupanju v volilne postopke ter zagotavljajo utemeljeno oceno volitev ter priporočila za njihovo nadaljnje izboljšanje v okviru sodelovanja in političnega dialoga Unije s partnerskimi državami. Zato se Evropski parlament, Svet Evropske unije in Evropska komisija strinjajo, da bi bilo treba do 25 % proračuna za obdobje 2014–2020 v okviru Uredbe (EU) št. 235/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. marca 2014 o vzpostavitvi instrumenta financiranja za spodbujanje demokracije in človekovih pravic po svetu nameniti financiranju misij Evropske unije za opazovanje volitev, in sicer glede na letno zastavljene prednostne naloge v zvezi z volitvami.